

Kunnskapsdepartementet
Universitets- og høyskoleavdelingen
Postboks 819 Dep
0032 Oslo

Studieseksjonen

Saksbehandler: Ingegjerd Skeie Bjørndal
Besøksadresse: Remmen, Halden
Telefon: 69215165
E-post: ingegjerd.s.bjorndal@hiof.no
Telefaks:

Deres ref: 200600678-/YFS

Ref.: 2007/1080

Dato: 22.10.2007

Høring - Forslag til nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for høyere utdanning

Høgskolen i Østfold viser til brev datert 10.07.07 med invitasjon til å uttale seg om Forslag til nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for høyere utdanning.

Høgskolen har følgende synspunkter på forslaget:

Rapporten fra arbeidsgruppa gir en grei oversikt over og gjennomgang av den utviklingen og det arbeid som er gjort for å skape et europeisk område for høyere utdanning. Høgskolen ser klart at dette er en videreføring og videreutvikling av de intensjoner som ble vedtatt under Bologna prosessen, og som bl.a. er fulgt opp på ministermøtet i Bergen 2005, der et overordnet kvalifikasjonsrammeverk ble vedtatt.

Høgskolen erkjenner at dette må forplikte de impliserte landene, deriblant Norge, til å utvikle nasjonale kvalifikasjonsrammeverk innenfor de rammer som der ble vedtatt. Hjemmel for dette er da også sikret i UH-lovens § 3-2.

Arbeidsgruppa som har utarbeidet foreliggende forslag til nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk har da også i stor grad bygd på erfaringer fra andre europeiske land som arbeider med å utvikle nasjonale kvalifikasjonsrammeverk, på den utvikling som har funnet sted etter innføringen av Kvalitetsreformen i Norge og på en omfattende gjennomgang av rammeplaner og studieplaner ved høyere utdanningsinstitusjoner. Høgskolen i Østfold vil gi honnør til gruppa for et grundig og godt utredningsarbeid, med god underbyggelse av det forslag som nå foreligger.

Arbeidsgruppa har beskrevet formålet med kvalifikasjonsrammeverket som følger:

- Dreie oppmerksomheten fra undervisning til læring
- Lette planleggingen av utdanningsløp for enkeltpersoner
- Støtte utdanningsinstitusjonene i deres utvikling av studieprogrammer og kvalifikasjoner
- Legge til rette for livslang læring
- Gjøre kvalifikasjonene mer forståelige for yrkeslivet, andre utdanningsinstitusjoner og samfunnet generelt
- Lette godkjenningen av kvalifikasjoner over landegrensene
- Sikre bedre utnyttelse av kompetanse til glede for både den enkelte og samfunnet
- Primært være et informasjonsverktøy, ikke normerende

Høgskolen støtter arbeidet med å utvikle kvalifikasjonsrammeverket som et forsøk på å sette mangfold i system og ser store fordeler ved å kunne beskrive utdanningssystemers nivåer og grader slik at det kan benyttes både nasjonalt og internasjonalt. Vi ser det som positivt at en gjennom dette arbeidet kan få et enklere og bedre redskap for å beskrive nivåene i høyere utdanning, lette en komparativ vurdering av ulike lands utdanningssystem og forenkle

godkjenning av kvalifikasjoner over landegrensene. Høgskolen tror også at kvalitetsrammeverket vil være en hjelp i realkompetansevurdering opp mot høgre utdanning. Høgskolen støtter også tanken om å flytte fokus fra innsatsfaktorer mot læringsutbytte og oppnådd kompetanse. Vi ser dette som en riktig og viktig vei å gå.

Høgskolen vil understreke at en i Norge allerede er kommet langt med å implementere mange av de mål en har satt for kvalifikasjonsrammeverket og støtter arbeidsgruppas synspunkter på dette. Ny gradsstruktur, innføring av studiepoeng, nytt karaktersystem, økt vekt på alternative læringsformer og større fokus på den enkelte students læringsutbytte gjennom utdanningsplaner med veiledning og oppfølging underveis, har allerede ført til en dreining mot mer fokus på læringsutbytte og kompetanse, og mindre vekt på innsatsfaktorer og tradisjonell undervisningstradisjon, mener vi.

Arbeidsgruppa sier i sitt dokument at hensikten med kvalifikasjonsrammeverket ikke er å standardisere eller sentralisere, men at det primært skal fungere som et informasjonsverktøy.

Høgskolen kan vanskelig se at et kvalifikasjonsrammeverk i forskrifts form (jfr. UH-lovens § 3 - 2) ikke vil måtte bli normgivende for hvordan universiteter og høgskoler utvikler og utarbeider egne studieplaner. Høgskolen mener at skal dette fungere som grunnlag for godkjenning og innpassing på tvers av landegrenser og mellom institusjoner, må rammeverket følges og videreutvikles slik at tillit til kvalitet og likeverdighet i utdanningen er ivarettatt.

Høgskolen mener også at et nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk må få betydelige konsekvenser for utformingen av de sentralgitte rammeplaner som mange av profesjonsutdanningene ved høyskolene forholder seg til.

Implementering av dette rammeverket vil derfor medføre betydelig arbeid for den enkelte institusjon og også på sentralt nivå, for eksempel i forbindelse med utforming av nye rammeplaner, selv om vi, som før sagt, mener at mye arbeid allerede er gjort gjennom kvalitetsreformen. Det vil etter høgskolens oppfatning være fornuftig om en her iler langsomt fram og i det videre arbeid trekker inn de samarbeidsparter som besitter nødvendig innsikt og kunnskap på institusjonsnivå. Høgskolen vil derfor tilrå at departementet gir de nasjonale fagråd en sentral plass i det videre arbeid med utforming av nye sentrale rammeplaner mm. Dette vil virke motiverende og trygge tillit og involvering, samtidig som en på en god måte utnytter den kompetanse og kunnskap som institusjonene innehar.

Videre vil det være særs viktig at utdanninger som ikke er representert i nasjonale fagråd eller kunstutdanninger som er organisert utenfor Kunsthøgskolene blir hørt i det videre arbeid. Dette mener vi er viktig fordi vi ser at et nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk vil kunne by på særlige utfordringer innenfor kunstfeltet. Allerede på lavere nivå innebærer et utdanningsforløp innenfor et kunstfelt en viss spesialisering knyttet til genre i kunstfeltet, kunstfilosofi eller kunstforståelse. I et slikt perspektiv vil det ikke være gitt at en skuespiller utdannet ved én utdanningsinstitusjon skal ha samme kvalifikasjonsbeskrivelse som en skuespiller utdannet ved en annen. Tilsvarende selvsagt også for scenografer utdannet ved ulike utdanningsinstitusjoner. Ved utarbeidelse av kvalifikasjonsbeskrivelser for ulike kunstfelt vil man kunne erfare at kvalifikasjoner som er lagt til lavere grad ved én utdanningsinstitusjon vil kunne tilhøre høyere grad ved en annen og vise versa.

Det foreliggende forslag til nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk formulerer nivåbeskrivelse som skal favne alle prestasjoner som omfattes av karakterskalaen bestått. Den videre gradering av prestasjon skjer ved hjelp av karakter. Det kan her argumenteres med at det foreligger en viss form for selvmotsigelse her. En skal beskrive læringsutbytte, men samtidig fokusere på gradering av prestasjoner gjennom et karaktersystem, som i sin egenart og form mer har fokus mot innsatsfaktortenkningen.

Forslag til rammeverk fokuserer, slik vi leser det, mer mot helhetlige treårig studieprogram på lavere grads nivå, 2-årige studieprogram på masternivå og doktorgradsnivå enn på kortere utdanningsløp. Det er noe uklart hvordan rammeverket kan benyttes for kortere studieløp for eksempel ett- og toårige studieprogrammer. Dette er en problemstilling som det ikke er tatt høyde for og som det er behov for å arbeide videre med før en finner den endelige form på det framtidige kvalitetsrammeverket.

I beskrivelsene er det benyttet nye begreper for nivå og beskrivelse av oppnådd kompetanse. Høgskolen mener dette er unødvendig og fremmedgjørende. Etter vår oppfatning bør en forholde seg til eksisterende begrep som nå er godt innarbeidet etter kvalitetsreformen. Å igjen innføre helt nye betegnelser for godt etablerte begrep skaper uro og fremmedgjøring og kan i sin ytterste konsekvens hemme den videre prosessen.

Arbeidsgruppa har som vedlegg til forslag til rammeverk utarbeidet eksempel på hvordan vitnemål kan utformes med vekt på å klargjøre kompetanse- og læringsutbytte. Vi vil bemerke at dette betyr tilpasning av studieadministrativt system, og betydelig omlegging av gjeldende praksis. Det er derfor viktig at en finner fram til gode systemer som letter implementeringen og tar høyde for at våre administrative systemer håndterer de nye utfordringene på en god måte.

Det vil også i det videre arbeid være behov for ytterligere arbeid med å utarbeide ny mal for studieplanarbeid. NOKUTs standarder og kriterier for akkreditering av studietilbud bør gjennomgås og revideres når en har funnet endelig form på kvalifikasjonsrammeverket.

Slik høgskolen ser det er det gjennom høringsdokumentet lagt et godt grunnlag for videre arbeid. Det er imidlertid fortsatt en del utfordringer som krever betydelig gjennomtenkning og utredning for høgskolen mener vi har oppnådd et godt rammeverk.

Med hilsen

Beth Linde
Studiedirektør

Ingegerd Skeie Bjørndal
Rådgiver